

ผลกระทบของการปลูกปาล์มน้ำมันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร
อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

The Impact of Oil Palm Plantation Towards Farmers' Economic Changes

Amphoe Samroi-yod, Changwat Prachuabkirikan

พัชรีย์ นามแสง¹

Patchree Namsang¹

บทคัดย่อ

โดยทั่วไป นโยบายการพัฒนาชนบทระดับชาติของรัฐมักจะมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน นโยบายการปลูกปาล์มน้ำมันก็เช่นกันจะเกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันตามนโยบายของรัฐ จากการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 53 ครัวเรือน โดยการสัมภาษณ์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้เป็น 2 ประการ คือ ประการแรก การปลูกปาล์มน้ำมันทำให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้นมากคิดเป็น (4.58%) ในขณะที่รายจ่ายเพิ่มขึ้นน้อยคิดเป็น (2.25%) ประการที่สอง การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือนแตกต่างกันไปตามความแตกต่างของปัจจัยและเทคโนโลยีการผลิตบางประการอย่างมีนัยสำคัญ 0.05 ได้แก่ ภัยธรรมชาติ สมรรถนะของดิน ประเภทของพื้นที่ ระยะทางระหว่างโรงงานและสวนปาล์มน้ำมัน และประเภทของการถือครองที่ดินที่ใช้ในการปลูกปาล์มน้ำมัน

คำสำคัญ : สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

ABSTRACT

In general, the national rural development policies had critically impact the change of socio-economic statuses of rural people. The policy of oil palm gardening, as well, will directly influence the change of economic status of the farmers. This research was therefore attempted to study the change of economic status of the farmers involved in the policy of oil palm gardening. Data were collected through 53 samples by the interview then summarized the result into 2 categories. Firstly, the family income of the farmers had been radically increased (4.58%) whereas the expenses had been instrumentally increased (2.25%). Secondly, the test in hypothesis found that the differences in levels of economic status change had been significantly 0.05 related to the changes in some production and technology factors; such as natural dangers, soil capacities, types of land, plant-farm distance, and types of land occupied.

Keywords : socio – economic status, economic changes, social – cultural change

E-mail : patchree.n@gmail.com

¹ สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี 76120

Master of Arts (Public and Private Management), Silpakorn University Phetchaburi Campus 76120

คำนำ

เมื่อพูดถึงพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นอกจากสับปะรด มะพร้าว และผลไม้เมืองร้อนชนิดแล้ว ที่จะมองข้ามไปไม่ได้เลยก็คือ “ปาล์มน้ำมัน” เพราะพื้นที่บางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เหมาะสมด้วยสภาพอากาศที่จะปลูกพืชชนิดนี้ นอกจากนี้สิ่งที่ต้องศึกษาก็คือปัจจัยและเทคโนโลยีการผลิตของครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันคือปัจจัยที่มีผลทำให้ปาล์มน้ำมันเจริญเติบโต และขณะนี้เกษตรกรที่ปลูกพืชสับปะรด ในเขตอำเภอสามร้อยยอด และหลายเขตในอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ก็เริ่มให้ความสนใจปาล์มน้ำมันมากขึ้น เนื่องจากสับปะรดให้ผลผลิตตกต่ำ และได้รับผลตอบแทนที่ไม่คุ้มค่า

เนื่องจากเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันมีผลผลิตจากปาล์มน้ำมันได้ผลตอบแทนต่อไร่โดยเฉลี่ย 5,500-6,600 บาทต่อไร่ คำนวณที่ผลผลิตเฉลี่ย 2,210-2,651 กิโลกรัมต่อไร่ และราคาปัจจุบันที่ 2.50 บาท ตีกว่าการปลูกสับปะรดและการทำนา ประกอบกับมีโครงการส่งเสริมการเปลี่ยนพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในประเทศ มีแหล่งรับซื้อผลผลิตที่แน่นอน การปลูกและการดูแลรักษา ไม่ยุ่งยาก สามารถปลูกเป็นแปลงใหญ่ๆได้และดูแลด้วยต้นทุนที่ต่ำ จึงเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรสนใจที่จะขยายพื้นที่ปลูกมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีพื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกปาล์มน้ำมันอีกมาก หากมีการส่งเสริมให้มีการปรับปรุงพื้นที่ปลูก การใช้พันธุ์ที่มีคุณภาพ การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ และแนวโน้มความต้องการปาล์มน้ำมันในตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ในอนาคตรัฐบาลจะขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และส่งเสริมการใช้ไบโอดีเซลด้านการเกษตรที่คาดว่าจะผลิตไบโอดีเซลได้ประมาณ 4.9 ล้านลิตรต่อวัน ในระยะเวลา 5 ปี นับจากนี้ไป เมื่อรัฐบาลส่งเสริมด้านการปลูก การแปรรูปและการตลาด ก็สามารถสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรชาวสวนปาล์มได้

ปัจจุบันเนื้อที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันได้ขยายพื้นที่ปลูกตั้งแต่ปี 2510-2549 มีพื้นที่รวมประมาณ 2,300,000 ไร่ นิยมปลูกอย่างแพร่หลายจนกลายเป็นพืชที่เป็นอนาคตของคนไทยและเป็นอนาคตของประเทศ รัฐบาลจึงจัดสรรงบประมาณจำนวน 3,000 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรขยายพื้นที่การปลูกปาล์มน้ำมันไปทั่วประเทศ เพราะปาล์มน้ำมันเป็นพืชน้ำมันที่ให้ปริมาณน้ำมันสูงกว่าพืชน้ำมันชนิดอื่นๆถึง 10 เท่าตัว เหมาะสำหรับเป็นวัตถุดิบในการผลิตพลังงานเชื้อเพลิงชีวภาพซึ่งรู้จักกันดีในชื่อ “ไบโอดีเซล” ซึ่งเป็นแหล่งพลังงานสำรองภายในประเทศ ทดแทนพลังงานน้ำมันดีเซลที่ในวันจะมีแนวโน้มปรับราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้สูญเสียเงินตราออกสู่ต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ดังนั้น รัฐบาลจึงพยายามส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันให้ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในอนาคต

ด้วยเหตุที่เลือกอำเภอสามร้อยยอด เป็นกรณีศึกษาผลกระทบของการปลูกปาล์มน้ำมันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจ ทำให้ทราบปัจจัยและเทคโนโลยีการผลิตที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจในด้านรายได้ รายจ่าย สินเชื่อเพื่อการเกษตร การจ้างงาน ปริมาณที่ดินถือครองเพื่อการเกษตร และต้นทุนการผลิต ตั้งแต่เริ่มปลูกปาล์มน้ำมันจนได้ผลผลิต

กรอบแนวความคิดของการวิจัย

การปลูกปาล์มน้ำมันจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ใน 6 ด้าน ได้แก่ รายได้ รายจ่าย สินเชื่อเพื่อการเกษตร การจ้างงาน ปริมาณที่ดินถือครองเพื่อการเกษตร และต้นทุนการผลิต โดยที่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับปัจจัยและเทคโนโลยีการผลิต ซึ่งประกอบด้วย ระยะเวลาการปลูก

ปาล์มน้ำมัน ประสบการณ์ในการปลูก การจัดการแหล่งน้ำ ภัยธรรมชาติ พันธุ์ปาล์มน้ำมัน เครื่องมือทางการเกษตร การเข้าดูแลสวนปาล์ม ชนิดของปุ๋ย วิธีการกำจัดโรคพืช แมลงศัตรู สัตว์ศัตรู ผลผลิตปาล์มน้ำมัน สภาพพื้นที่ สภาพดิน ระยะทางระหว่างที่อยู่อาศัยกับสวนปาล์มน้ำมัน ระยะทางระหว่างสวนปาล์มน้ำมันกับโรงงาน และลักษณะการถือครองที่ดิน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะของปัจจัยและเทคโนโลยีการผลิตของครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในเขตอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. ศึกษาระดับการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในด้านรายได้ รายจ่าย สินเชื่อเพื่อการเกษตร การจ้างงาน ปริมาณที่ดินถือครองเพื่อการเกษตรและต้นทุนการผลิต
3. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือนผู้ปลูกปาล์มน้ำมันไปตามการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยและเทคโนโลยีการผลิต โดยการทดสอบสมมติฐาน
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือน เกี่ยวกับผลกระทบจากการปลูกปาล์มน้ำมันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของตน
5. เพื่อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกปาล์มน้ำมัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ศึกษาผลกระทบของการปลูกปาล์มน้ำมันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร โดยการสำรวจ (survey) ใช้ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ยในการบรรยายลักษณะของข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง (Descriptive Statistics) ใช้ One – Way ANOVA ในการทดสอบสมมติฐาน และ สร้างสมการพยากรณ์ค่าของตัวแปรตามด้วยตัวแปรอิสระโดยสถิติ Multiple Linear Regression เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสอบถามปัจจัยและเทคโนโลยีการผลิตที่มีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจ ด้านรายได้ รายจ่าย สินเชื่อเพื่อการเกษตร การจ้างงาน ปริมาณที่ดินถือครองเพื่อการเกษตร ต้นทุนการผลิต

ประชากร (Population) ของการศึกษานี้ โดยเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ในเขตอำเภอสามร้อยยอด จำนวน 53 ครัวเรือน ตั้งแต่แรกเริ่มของการปลูก จนกระทั่งได้ผลผลิต สัมภาษณ์และสัมภาษณ์เกษตรกร (Structured Interview) ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี มีลำเนาอาศัยอยู่ในเขตอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจสอบความสมบูรณ์ และวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science, SPSS) และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก มีมาตรฐานเกี่ยวกับความเชื่อมั่น และความแม่นยำ

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยได้เป็น 4 ประการดังนี้

1. ลักษณะของปัจจัยและเทคโนโลยีการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของผลปาล์มน้ำมัน แบ่งได้เป็น 2 หมวด

1.1 ลักษณะของปัจจัยการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่หรือร้อยละ 67.9 ใช้ระยะเวลาการปลูกปาล์มน้ำมัน 4-5 ปี นอกนั้นใช้ระยะเวลาการปลูกปาล์มน้ำมัน 1-3 ปี ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่หรือร้อยละ 64.1 มีประสบการณ์ในการปลูกปาล์มน้ำมันมาแล้ว ไม่เกิน 5 ปี นอกนั้น ไม่มีประสบการณ์ (15.1%) และมีประสบการณ์มากกว่า 5 ปี (20.8%) แหล่งน้ำที่ใช้ในการปลูกปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่หรือร้อยละ 79.2 ได้มาจากคลองชลประทาน นอกนั้นเป็นน้ำฝน (15.1%) และแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น หนอง ห้วย (5.7%) ภัยธรรมชาติที่เกษตรกรพบส่วนใหญ่หรือร้อยละ 90.6 เป็นภัยแล้ง นอกนั้นเป็นภัยน้ำท่วม พันธุ์ปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรนำมาปลูกส่วนใหญ่หรือร้อยละ 77.4 เป็นพันธุ์เทเนอรา นอกนั้นเป็นพันธุ์ดูรา และพันธุ์สุราษฎร์ธานี 1, 2, 3 (11.3%) ผลผลิตจากปาล์มน้ำมันโดยเฉลี่ยต่อไร่ต่อปีส่วนใหญ่หรือร้อยละ 49.1 มากกว่า 40,000 บาท นอกนั้น มีผลผลิตจากปาล์มน้ำมันโดยเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี 20,000-30,000 บาท (24.5%) และมีผลผลิตจากปาล์มน้ำมันโดยเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี 30,001-40,000 บาท (26.4) จำนวนครั้ง/สัปดาห์ของการเข้าดูแลสวนปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่หรือร้อยละ 52.8 มากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์ นอกนั้นมีจำนวน 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ (15.1%) และจำนวน 3-4 ครั้งต่อสัปดาห์ (32.1) สภาพพื้นที่ที่เกษตรกรปลูกปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่หรือร้อยละ 64.2 เป็นสภาพพื้นที่ลุ่มน้ำท่วมถึง นอกนั้นมีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบ (28.3%) และมีสภาพพื้นที่ลาดเชิงเขา (7.5%) สภาพดินที่เกษตรกรปลูกปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่หรือร้อยละ 49.1 มีสภาพเป็นดินร่วนปนดินเหนียว นอกนั้นมีสภาพเป็นดินร่วน (20.8%) และมีสภาพเป็นดินเหนียว (30.2%) ระยะทางระหว่างที่อยู่อาศัยกับสวนปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่หรือร้อยละ 83.0 มีระยะทางน้อยกว่า 10 กิโลเมตร นอกนั้นมีระยะทาง 10-20 กิโลเมตร (11.3%) และมีระยะทางมากกว่า 20 กิโลเมตร (5.7%) ระยะทางระหว่างสวนปาล์มน้ำมันกับโรงงานปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่หรือร้อยละ 54.7 มีระยะทางมากกว่า 30 กิโลเมตร นอกนั้นมีระยะทาง 10-30 กิโลเมตร (39.6%) และมีระยะทางน้อยกว่า 10 กิโลเมตร (5.7) ลักษณะการถือครองที่ดินส่วนใหญ่หรือร้อยละ 79.2 เป็นการปลูกปาล์มน้ำมันในที่ดินของตนเองทั้งหมด นอกนั้นเป็นที่ดินของตนเองและซื้อเพิ่ม (5.7%) และเป็นที่ดินของตนเองและเช่า (15.1%)

1.2 ลักษณะของเทคโนโลยีของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน

เครื่องมือทางการเกษตรที่เกษตรกรนำมาใช้ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 64.2 เป็นเครื่องสูบน้ำ นอกนั้นเป็นรถแทรกเตอร์ (11.3%) และเครื่องพ่นยาปราบศัตรูพืช (24.5%) ประเภทของปุ๋ยที่เกษตรกรใช้ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 81.1 เป็นปุ๋ยเคมีและปุ๋ยชีวภาพ นอกนั้นเป็นปุ๋ยเคมีอย่างเดียว ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันมีวิธีการกำจัดโรคพืช แมลงศัตรูสัตว์ศัตรูส่วนใหญ่หรือร้อยละ 75.5 เป็นวิธีธรรมชาติ นอกนั้นเป็นวิธีใช้สารเคมีอย่างเดียว (9.4%) และใช้สารเคมีและสารชีวภาพ (15.1%)

2. ระดับการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจโดยรวม

ตารางที่ 1 ระดับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพทางเศรษฐกิจโดยรวม

ลักษณะสภาพทางเศรษฐกิจ	ระดับการเปลี่ยนแปลง		
	N	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
ระดับการเปลี่ยนแปลงโดยรวม	53	2.96	ปานกลาง
รายได้	53	4.58	มากที่สุด
รายจ่าย	53	2.25	น้อย
สินเชื่อเพื่อการเกษตร	53	1.55	น้อย
การจ้างงาน	53	1.49	น้อยที่สุด
ปริมาณที่ดินถือครองเพื่อการเกษตร	53	2.53	ปานกลาง
ต้นทุนการผลิต	53	1.45	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 2 ระดับการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือนผู้ปลูกปาล์มน้ำมันใน ด้านรายได้ รายจ่าย สินเชื่อเพื่อการเกษตร การจ้างงาน ปริมาณที่ดินถือครองเพื่อการเกษตร ต้นทุนการผลิตกลุ่มตัวอย่าง มีระดับการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.96

สำหรับผลพิจารณารายการคำถาม พบว่า ระดับการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจด้านรายได้เพิ่มขึ้นมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.58 ด้านปริมาณที่ดินถือครองเพื่อการเกษตรเพิ่มขึ้นปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 หมายความว่า เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่ร้อยละ 79.2 เป็นการปลูกปาล์มน้ำมันในที่ดินของตนเองทั้งหมด ด้านรายจ่ายเพิ่มขึ้นน้อยโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.25 หมายความว่า ปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่ต้องการปุ๋ยมาก ชนิดหนึ่งเกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ในสวนปาล์มน้ำมันที่มีการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านสินเชื่อเพื่อการเกษตรเพิ่มขึ้นน้อยโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.55 เกษตรกรมีการเงินกู้ระยะสั้นเพื่อรอคอยผลผลิต มีกำหนดระยะเวลาชำระคืนไม่เกิน 12 เดือน ด้านการจ้างงานเพิ่มขึ้นน้อยที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.49 การจ้างงานส่วนใหญ่จะทำภายในครอบครัวที่ไม่มีผลตอบแทนเป็นเงิน ด้านต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นน้อยที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.45 การผลิตสินค้าเกษตรแต่ละชนิดจะต้องใช้ปัจจัยการผลิตหลายปัจจัยและเทคโนโลยีการผลิต ซึ่งปริมาณ และชนิดของปัจจัยที่ใช้จะแตกต่างกันไปในการผลิตสินค้าเกษตรแต่ละชนิด ปัจจัยการผลิตบางชนิดเกษตรกรอาจมีอยู่เองไม่ต้องซื้อหา หรือ เช่า เช่น มีที่ดินเป็นของตนเอง

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือนผู้ปลูกปาล์มน้ำมันไปตามปัจจัยและเทคโนโลยีการผลิตโดยการทดสอบสมมติฐาน

พบว่าระดับการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจแตกต่างกันไปตามระยะเวลาการปลูกปาล์มน้ำมัน ประสบการณ์การปลูกปาล์มน้ำมัน แหล่งน้ำที่ใช้ในการปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวนครั้งของการเข้าดูแลสวนปาล์ม น้ำมัน ประเภทของปุ๋ย ผลผลิตปาล์มน้ำมัน ระยะทางระหว่างที่อยู่อาศัยกับสวนปาล์มน้ำมัน ระยะทางระหว่างสวนปาล์มน้ำมันกับโรงงานปาล์มน้ำมัน และลักษณะการถือครองที่ดินอย่างนัยสำคัญที่ $\alpha = 0.05$ จึงสรุปได้ว่าปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน

4. สมการทำนายระดับการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจจากปัจจัยและเทคโนโลยีการผลิต

ตารางที่ 2 ปัจจัยและเทคโนโลยีการผลิตต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจโดยรวม

ตัวแปรอิสระ	B	Std. Error	Beta	t/F	Sig
(ค่าคงที่)	3.84	0.70		5.47	0.00*
ระยะเวลาการปลูกปาล์มน้ำมัน	-0.21	0.14	-0.19	-1.56	0.12
ประสบการณ์การปลูกปาล์มน้ำมัน	-0.20	0.14	-0.23	-1.42	0.16
จำนวนครั้งในการเข้าดูแลสวนปาล์มน้ำมัน	-0.40	0.16	-0.56	-2.47	0.07*
ผลผลิตปาล์มน้ำมัน	0.28	0.11	0.44	2.59	0.11*
ระยะทางระหว่างที่อยู่อาศัยกับสวนปาล์มน้ำมัน	-0.38	0.17	-0.39	-2.25	0.10
ระยะทางระหว่างสวนปาล์มน้ำมันกับโรงงาน	0.17	0.06	0.34	2.85	0.01*

*นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สรุปได้ว่า ระยะทางระหว่างสวนปาล์มน้ำมันกับโรงงานเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถนำมาใช้ในการพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจโดยรวมได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นผู้วิจัยจึงทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจโดยรวมกับระยะทางระหว่างสวนปาล์มน้ำมันกับโรงงาน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจโดยรวม กับระยะทางระหว่างสวนปาล์มน้ำมันกับโรงงาน มีค่าเท่ากับ 0.93 ซึ่งเป็นค่าบวก และมีค่าเข้าใกล้ 1 สามารถแปลผลได้ว่า ตัวแปรการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจโดยรวมกับระยะทางระหว่างสวนปาล์มน้ำมันกับโรงงานมีความสัมพันธ์กันสูงมาก และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ประเด็นสำคัญที่ได้พบจากผลการวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยจะได้นำมาอภิปรายเพื่อสรุปเป็นข้อมูลให้ทราบถึงข้อเท็จจริงโดยมีการนำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิงสนับสนุนหรือขัดแย้งได้ 8 ข้อ ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาการปลูกปาล์มน้ำมัน 4-5 ปีร้อยละ 67.9 ระยะเวลาการปลูกปาล์มน้ำมัน 1-3 ปีร้อยละ 32.1 เนื่องจากปาล์มน้ำมันเป็นไม้ยืนต้นที่ใช้เวลาในการเตรียมการปลูกอย่างน้อย 5 ปี จึงสามารถเก็บผลผลิตได้และผลผลิตสูง เก็บเกี่ยวได้ตลอดทั้งปี มีอายุการเก็บเกี่ยวที่ยาวนาน จึงสามารถสร้างรายได้ระยะยาวให้กับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ผลปาล์มน้ำมันสามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆได้หลากหลายชนิด (สนับสนุนแนวความคิดนี้โดย: ปรัชญา รัศมีธรรมวงศ์. 2537. ปาล์มน้ำมันพืชพลังงานที่ยั่งยืนแห่งอนาคต: 25 หน้า)

2. จากผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันมีประสบการณ์ในการปลูกปาล์มน้ำมันสูงที่สุดมากกว่า 5 ปี และไม่มีประสบการณ์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 64.1 มีประสบการณ์ไม่เกิน 5 ปี เนื่องจากปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่นิยมปลูกมากในภาคใต้ ส่วนในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เพิ่งจะส่งเสริมให้มีการปลูกเมื่อประมาณ 4-5 ปีที่แล้ว ถึงอย่างไรเกษตรกรต้องมีพื้นฐานความรู้ จากการอบรมจากเกษตรกรอำเภอทองที่ หรือการศึกษาดูงาน

แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้ปลูกปาล์ม ก็จะช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ มาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการคัดเลือกสายพันธุ์ที่ดี การเตรียมสภาพพื้นที่ การจัดการแหล่งน้ำ การใส่ปุ๋ยบำรุงต้นปาล์ม โรคและศัตรูพืช การตลาดและจำหน่ายผลผลิต(สนับสนุนแนวความคิดนี้โดย: ปรัชญา รัศมีธรรมวงศ์. 2537. ปาล์มน้ำมันพืชพลังงานที่ยั่งยืนแห่งอนาคต: 116 หน้า)

3. จากผลการวิจัย พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันใช้แหล่งน้ำในการปลูกปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่จากคลองประทานร้อยละ 79.2 การจัดการแหล่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในปลูกปาล์มน้ำมันให้ประสบความสำเร็จได้มีผลการศึกษาของ การให้น้ำต่อผลผลิตปาล์มน้ำมัน พบว่า ภายใต้สภาพที่มีการจัดการดูแลรักษาที่ดี เช่น มีการใส่ปุ๋ยและให้น้ำอย่างเพียงพอ การให้ผลผลิตของปาล์มจะมีการตอบสนองต่อการให้น้ำอย่างเด่นชัด ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนในช่วง 2 ปีแรกของการให้ผลผลิต หรือช่วงอายุ 3.5-5.5 ปี การให้น้ำทำให้ผลผลิตทะลายเพิ่มขึ้นถึง 42 เปอร์เซ็นต์ หรือเท่ากับ 154 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี (3.5 ต้นต่อไร่) เมื่อเปรียบเทียบกับปาล์มที่ไม่ให้น้ำ สำหรับการจัดการสวนปาล์มในพื้นที่ที่ขาดน้ำ หากมีเงินทุนและสามารถหาแหล่งน้ำได้ ควรใช้ระบบการให้น้ำแบบมินิสปริงเกอร์ หรืออาจปรับไม่ปลูกพืชคลุมดินตระกูลถั่วเพื่อลดการแก่งแย่งน้ำร่วมกับการใช้ทะลายปาล์มเก่าคลุมโคนต้นเพื่อลดการระเหยน้ำจากดิน ตลอดจนทะลายเปล่าสามารถเพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดิน รวมทั้งปรับสภาพทางเคมีและกายภาพของดินให้ดีขึ้น(สนับสนุนแนว ความคิดนี้โดย: ฉกรรจ์ สังข์ทอง. 2542. ปาล์มน้ำมันพืชเศรษฐกิจสร้างรายได้สูงทั้งในปัจจุบันและอนาคต: 120 หน้า)

4. จากผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันเข้าดูแลสวนปาล์มน้ำมัน จำนวนครั้ง ที่เข้าดูแลสวนปาล์มน้ำมันมากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์หรือร้อยละ 52.8 ปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่ต้องการการดูแลรักษาอย่างดีตลอดไป เพื่อให้จะได้ผลผลิตสูงและยาวนาน การดูแลรักษาจะต้องเริ่มตั้งแต่การเลี้ยงดูต้นกล้าในเรือนเพาะชำ เพราะโดยปกติตามลักษณะธรรมชาติของกล้าปาล์มน้ำมันแล้วมีการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมเป็นอย่างมาก เช่น ในเรื่องของวัชพืช ดิน การขาดน้ำ ปุ๋ย โรคและแมลง ความชื้น ตลอดจนถึงยาวนานของแสงและความเข้มของแสง ปัจจัยเหล่านี้ถือว่ามีความสำคัญมากและมีผลกระทบถึงการเพิ่มหรือลดผลผลิตของปาล์มน้ำมันด้วย (สนับสนุนแนว ความคิดนี้โดย: ฉกรรจ์ สังข์ทอง. 2542. ปาล์มน้ำมันพืชเศรษฐกิจสร้างรายได้สูงทั้งในปัจจุบันและอนาคต: 116 หน้า)

5. จากผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันควรมีการใช้ปุ๋ยชีวภาพร่วมกับปุ๋ยเคมี เพื่อช่วยปรับปรุงสมบัติของดินให้ดีขึ้น เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของปาล์มน้ำมัน ปรับปรุงให้ดินร่วนซุยมีการระบายน้ำ ระบายอากาศดี อุ้มน้ำดีขึ้น ช่วยให้ดินดูดซับธาตุอาหารพืชไว้ได้มากขึ้นและช่วยให้ดินมีการเปลี่ยนแปลงความ เป็นกรดต่างน้อยลง รวมทั้งเมื่อปุ๋ยชีวภาพสลายตัวก็สามารถปลดปล่อยธาตุอาหารต่างๆที่จำเป็นสำหรับการเจริญเติบโตของพืช ทั้งธาตุอาหารหลัก รองและอาหารเสริม ออกมาให้พืชได้ถึงแม้จะเป็นปริมาณน้อยก็ตาม สามารถเสริมร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีได้(สนับสนุนแนว ความคิดนี้โดย: ฉกรรจ์ สังข์ทอง. 2542.ปาล์มน้ำมันพืชเศรษฐกิจสร้างรายได้สูงทั้งในปัจจุบันและอนาคต: 218 หน้า)

6. จากผลวิจัย พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันมีผลผลิตจากปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่ได้ผลตอบแทนต่อไร่ต่อปีโดยเฉลี่ยมากกว่า 40,000 ต่อไร่ต่อปีร้อยละ 49.1 เฉพาะที่เก็บเกี่ยวได้รวม 5,500-6,600 บาทต่อไร่ คำนวนที่ผลผลิตเฉลี่ย 2,210-2,651 กิโลกรัมต่อไร่ และราคาปัจจุบันที่ 2.50 บาท (สนับสนุนแนวความคิดโดย: ปรัชญา รัศมีธรรมวงศ์. 2537. ปาล์มน้ำมันพืชพลังงานที่ยั่งยืนแห่งอนาคต: 69 หน้า)

7. จากผลวิจัย พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน มีระยะทางระหว่างที่อยู่อาศัยกับสวนปาล์มน้ำมัน โดยเฉลี่ยระยะทางน้อยกว่า 10 กิโลเมตร ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันมีสวนปาล์มน้ำมันอยู่ใกล้ๆ ในหมู่บ้านเดียวกัน อาจจะเดิน ถีบจักรยานหรือขับมอเตอร์ไซด์ไปแต่ถ้าระยะทางไกลบ้าน อาจต้องใช้รถกระบะ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางจะขึ้นอยู่กับระยะทาง โดยระยะทางยิ่งไกลเท่าไรก็จะต้องเสียค่าเดินทางมาก และเสียเวลาในการดูแลสวน (สนับสนุนแนวความคิดโดย: ประยงค์ เนตยารักษ์. 2550. เศรษฐศาสตร์การเกษตร: 159 หน้า)

8. จากผลวิจัย พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน มีระยะทางระหว่างสวนปาล์มน้ำมันกับโรงงาน โดยเฉลี่ยระยะทางมากกว่า 30 กิโลเมตรการขนส่งผลผลิตทะลายปาล์มน้ำมันสู่โรงงานมีความสำคัญมาก เนื่องจากจำเป็นต้องส่งทะลายปาล์มน้ำมันเข้าสู่โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มอย่างรวดเร็ว (ไม่ควรเกิน 24 ชั่วโมง) จึงควรปลูกปาล์มน้ำมันห่างจากโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มไม่เกิน 120 กิโลเมตร และมีการคมนาคมขนส่งได้สะดวก (สนับสนุนแนวความคิด โดย: ปรัชญา รัศมีธรรมวงศ์. 2537. ปาล์มน้ำมันพืชพลังงานที่ยั่งยืนแห่งอนาคต: 35 หน้า)

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะเป็น 2 ประการคือ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายการปลูกปาล์มน้ำมัน

1.1 การวิจัยนี้พบว่า ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันที่มีประสบการณ์น้อยจะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวไปในทางบวกน้อยตามไปด้วย ในขณะที่ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันที่มีประสบการณ์มากจะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือนไปในทางบวกมากตามไปด้วยจึงควรจะได้เพิ่มประสบการณ์ในการปลูกปาล์มน้ำมันให้แก่ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันที่มีประสบการณ์น้อยดังกล่าว โดยการให้ความรู้ การฝึกอบรม การไปดูงานจากเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอท้องถิ่น เหล่านี้เป็นต้น

1.2 การวิจัยนี้พบว่า แหล่งน้ำเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือนไปในทางบวก โดยเฉพาะแหล่งน้ำจากระบบชลประทานเป็นแหล่งน้ำที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจไปในทางบวกมากที่สุด ภาครัฐจึงควรจะได้เร่งพัฒนาระบบชลประทานให้ทั่วถึงมากขึ้นพร้อมกับการพัฒนาแหล่งน้ำอื่นๆ ได้แก่ แหล่งน้ำตามธรรมชาติต่างๆ เช่น หนอง บึง อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก เหล่านี้เป็นต้น

1.3 การวิจัยนี้พบว่า การใช้ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยชีวภาพร่วมกันจะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวในทางบวกมากขึ้นกว่าการใช้ปุ๋ยเคมีแต่เพียงอย่างเดียวจึงควรจะได้ส่งเสริมจากนักวิชาการเกษตรให้ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันใช้ปุ๋ยทั้งสองชนิดร่วมกัน

1.4 การวิจัยนี้พบว่า การมีที่ดินของตนเองจะช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวไปในทางบวกมากที่สุด จึงอาจจะตั้งข้อสังเกตได้ว่า ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันที่จะได้ผลดีมักจะเป็นผู้ปลูกปาล์มน้ำมันที่มีที่ดินของตนเอง ส่วนผู้ซื้อที่ดินเพิ่ม และผู้เช่าที่ดินเพิ่มมักจะไม่ได้อะไรที่ควร (สนับสนุนแนวความคิด โดย: เจริม ปานเพ็ชร นักสู้เมืองลุง ชี้อ่องรอยด้วย ปาล์มน้ำมัน)

2. ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการวิจัย

2.1 การปลูกปาล์มน้ำมันไม่เพียงกระทบต่อสภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือนของเกษตรกร แต่อาจจะกระทบต่อสภาพการเมือง สังคม และวัฒนธรรมอีกด้วย ในการวิจัยครั้งต่อไป จึงควรได้ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมด้วย

2.2 การปลูกปาล์มน้ำมันเป็นกิจการที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นอย่างสูง หมายความว่า การดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกชุมชน ที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมทั้งในระดับใกล้(ชุมชน สิ่งแวดล้อม) และสังคมไกล(เกษตรกรทั่วไป) ในอันที่จะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข (www.sedb.org) ในการวิจัยครั้งต่อไป จึงควรจะได้ศึกษา ความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility) ของการปลูกปาล์มน้ำมันด้วย

เอกสารอ้างอิง

ประยงค์ เนตยารักษ์. 2550. เศรษฐศาสตร์การเกษตร: 159 หน้า.

ฉกรรจ์ สังข์ทอง. 2542. ปาล์มน้ำมันพืชเศรษฐกิจสร้างรายได้สูงทั้งในปัจจุบันและอนาคต: 116, 120, 218 หน้า.

ปรัชญา รัตธีรธรรมวงศ์. 2537. ปาล์มน้ำมันพืชพลังงานที่ยั่งยืนแห่งอนาคต: 25, 35, 69 หน้า.

ปุกณรัตน์ อุบลจิตร. 2547. “การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่เข้าโครงการปลูกมะเขือม่วงญี่ปุ่นแบบมีพันธสัญญาของบริษัท ลีโอ ฟู้ดส์ จำกัด” การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จันจิรา สุขเกษม. 2535. “ผลกระทบของการเกษตรแบบมีสัญญาผูกพันต่อเทคโนโลยีการผลิตของเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์ ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.